

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

LA VIGILIA DE LA BATALLA ELECTORAL

Els repartidors de candidaturas de la Coalició, reunits a la «Fraternitat Republicana».

CRÓNICA

LA varen veure diumenje la gran onada popular? ¿La varen contemplar formantse ab la decisió y l'energia de cada barceloní y creient ab la suma de las energías y las decisiones de tots ells, invadir els comicis, inflada d'entusiasme sí, pero impulsada per una forsa conscient que radica en l'ánima del poble de Barcelona?

L'onada aquesta no 's presenta térbola d'odi ni de rancunia, sino clara y transparent... es tota ella diáfana y cristallina. Va ben encaminada y farà tot lo que d'ella se 'n espera: escombrará l'obstacle, arrastrará tots els detritus pestilents acumulats per trenta anys seguits de corrupció monárquica y caciquista. Al últim farà net.

¡Y ab quina facilitat y ab quanta llestesa s'ha format! Sembla obra de miracle!

Dels cinch mil vots republicans de dos anys enera, dels onze mil emesos en las eleccions municipals, dels tretze mil que varen donar la victoria als sis diputats provincials en la memorable jornada del 8 de mars, als 35,318 que porta consignats l'acta de D. Nicolau Salmerón, hi ha una progressió tan estupenda que ratlla en maravella.

Poch després de terminadas las eleccions de diputats provincials, parlava ab un amic de las próximas de diputats á Corts, sobre 'l número de sufragis qu' en ellas s'arribarian á emetre. Deya 'l meu amic qu' en son concepte no passarian de 22,000; sostenia jo que á 30,000 bé hi arribariam. Ell llavors me va proposar una juguesca.

—Tú—va dirme—m' abonarás un duro per cada vot que falti fins á 30,000; y jo 't pagaré igual cantitat per cada vot que 'n passi. ¿Aceptas?

—No—li vaig respondre.

—Llavors tú mateix confessas que dius lo que no creus.

—T' equivocas; lo que confesso es senzillament que no m' agrada ni m' ha agradat may jugar.

Si hagués acceptat la juguesca, á horas d' ara hauria tingut dret á cobrar 5,318 duros, qu' en aquests temps son una fortuna.

Pero no estaria més content de lo qu' estich... ¡Ah, aixó may!

Hi ha en la vida goigs que no 's compran ab diners, y es un d' ells la satisfacció que produheix el reviscolament de un poble atuhit y desesperansat, que tot d' una pren la resolució de salvarse, salvant al mateix temps á la nació de que forma part, y posantla en el lloch degut als ulls del mon civilisat.

Aquesta es la significació de la gran victoria obtinguda per la republicana Barcelona en la batalla electoral del passat diumenje; el fruyt de aquesta victoria será la constitució de una patria nova.

Ara la veyém ja perfilada; la tenim segura y l' obtindrem.

* * *

¡Y cuántas contrarietats vensudas, per la virtualitat mateixa de la forsa que 'ns impulsa!

Avants teníam enfront al caciquisme omnipotent, mentres els regionalistas aparentant combatre'l, en secret pactavan ab ell, nosaltres l' hem arrollat fins á tirar-lo de revés. Ja no se 'n canta d' ell gall ni gallina. En las eleccions del diumenje no va donar ni la més mínima senyal de vida. Va renunciar á portar á las taulas dels comicis aquells famosos cubilets dels seus jochs de mans, comprenent que aquesta vegada de res li haurian servit. Está ben llest.

Els regionalistas, mal ferits en la jornada del vuit de mars, encare tenían agallas, refiantse ja que no

podían de un equivoch definitivament desvanescut, de la seva organizació ben déspota y dels seus diners... y aquests regionalistas, la *gent de bé* de Barcelona s' han hagut de contentar ab las engrunas, ab las minorías que per misericordia 'ls hi havém deixat la *purria* y la *bretolada*.

Els 11,429 vots del senyor Russinyol, fan un pobre paper al costat dels 35,318 otorgats á n' en Salmerón. Si haguéssim volgut, combinant las candidaturas hauriam copat majorías y minorías.

¿Y cóm quedan els Srs. Sunyol y Carner, representants de las tendencias liberals dintre del regionalisme? Per dessota del fugitiu de Nissa y de la gloria més legítima de la nostra terra. Es una bona lliadó: en lo successiu, si son liberals com diuhen, ja saben ahont se troba 'l camp de la llibertat. Si sapiguentho persisteixen en el seu error, ells mateixos: de la seva pell se 'n farán las tiretas.

El paper més trist correspon als de la boyna. A favor d' ells, á favor especialment del seu gran orador Mella s' havían concentrat todas las forsas reaccionarias. Els clericals treballavan desesperadament. Se posaren en unió todas las associacions católicas de Barcelona: l' eminentíssim feya jugar el báculo pera conduhir al seu remat, de cap á las urnas... y s' han hagut de contentar ab un contingent de 5,075 vots. De més de 30,000 els aventatjém els republicans. ¡Quín desastre pels que 's figuravan que la capital de Catalunya havia de ser un feudo de la teocracia!

Ara sí que cal dirlos 'hi:—Deixeuvos de tota pretensió á voler intervenir en la vida civil: l' iglesia 'us espera, anéhi y encomeneuvs á Deu.

Dels republicans dissidents, que per un instant amenassaren l' admirable unitat de la gran host republicana, únicament un va atrevirse á arrostrar las conseqüencias de la seva rebeldia. Combinat ab tota mena de candidaturas, aparellat ab els republicans, ab els regionalistas y hasta ab els carlins, sos patrocinadors cregueren qu' encare 'ns trobavam en els bons temps de las habilitats y dels xanxullos... El govern tenia un gran interés en patrocinarlo pera ferlo servir d' element de divisió y de discordia entre 'ls republicans... Pero l' onada popular siguié tan grossa que arribá fins al *Sol* y va apagarlo. Avuy no es *sol*; es *sombra*.

La lliadó es de aquellas que forman época... Es una gran y saludable advertencia, qual recort ofegarà tot intent de indisciplina en el camp republicá.

* * *

Els efectes de la gran victoria electoral del passat diumenje, per lo que atany á Catalunya son de una importancia extraordinaria. L' antich principat, desconceptnat pels exclusivismes regionalistas als ulls del resto de la nació espanyola, avuy se coloca á la vanguardia de la salvació d' Espanya, basada en la preponderancia de las ideas progressivas. Sols ab las solucions republicanas se pot europeisar á la nació espanyola.

Aixís ho ha comprés Barcelona y ab la capital un bon número de districtes de las quatre provincias catalanas y las principals poblacions de Catalunya y aixís ho han practicat ab una resolució y ab un aplom, ab una serenitat y ab un entusiasme, que son la plena demostració de que arribará ahont tan noblement s' encamina.

Y com per realisarho no ha de sacrificar ni la més mínima de las qualitats distintivas que constituheixen el seu carácter, aquest procedir seu, noble, generós y patriótic, no es altra cosa que la plena realisació de un fructuós catalanisme.

P. DEL O,

LO QUE DIU EN MELLA

—La veritat es que per aquest viatge no necessitava alforjas.

LO QUE DIUHEN ELS SEUS CRIATS

—Van durnos á Barcelona per causes que no enteném: si de buyt varem venirhi, de buyt ens entorném.

LA PASSA

La nostra ciutat dels comtes (y deutes municipals) está passant una *passa* que 'ns deixa á tots... *monegals*.

Segons dictámens dels *cébas* forenses facultatius, vé dels *micros* de las ayguas de Moncada y de Dos-Rius.

Mentres que 'l metje de casa que no mes *jala* biffstechs, diu que vé de la carn dura dels marráns y vells borrechs.

En cambi, 'l forner de sota que aixeca 'l colze á desd' diu que prové de las cucas que 's passejan dins del ví.

Aixís com la tabernera qu' es, donchs, una mata-pans, —vé—diu—de que 'l pa 's fabrica ab guix, midó, cals y aglans.

Mes, jo que no soch cap metje, ni conech mals de cap lley, pro á certas plagas y pestes sé aplicarhi 'l seu remey,

vaig á fer el diagnóstich d' aqueix mal tan carrinoló:

No es cap entero-colitis,

ni *Cristó que lo fundó*;

es, ab *itis*, ó bé sense,

un *canguelis* motivat

per tants mitins y protestas

y eleccions... ¿Endevinat?

M. UNYON

CONVIT

—Home, ja que com á foraster curiós desitja coneixeho tot, veji per diumenje que vé quina diversió troba preferible. Dugas ne tením per escullir: el *Fox-Terrier* y 'ls *Jochs florals*. ¿Ahónt vol anar?

—Tant l' una com l' altra 'm son completament desconegudas. ¿Qu' es el *Fox-Terrier*?

—Un nou *sport*, d' origen inglés, que resulta molt entretingut. Consisteix en l' exhibició d' uns gossos, per aquest objecte ensinistrats, que dintre d' una pista especial se dedican á la cassa de ratas. Devegadas ne surten alguns d' una habilitat tan extraordinaria, que alguna cosa pagarian els polissóns per semblars'hi una mica.

—Y 'ls *Jochs florals* ¿qué son? ¿Un altre *Fox-Terrier*?

—Si un felibre 'l sentís, prou li saltava á la cara y li arrencava 'ls ulls. Els *Jochs florals* son una festa poética, l' aplech anyal dels trovadors de Catalunya.

—¿Ahónt ho fan aixó?

—Segóns cóm van las cosas. Devegadas ho fan en un teatro, devegadas al palau de Bellas Arts, altres cops, com verbi gracia l' any passat, á montanya, en un lloch agrest y solitari; pero lo més comú es que ho fassin en el gran saló de Llotja, en aquell saló que ja vosté coneix per haverhi anat á parlar ab algun farinayre ó ab algun corredor de *bolsa*.

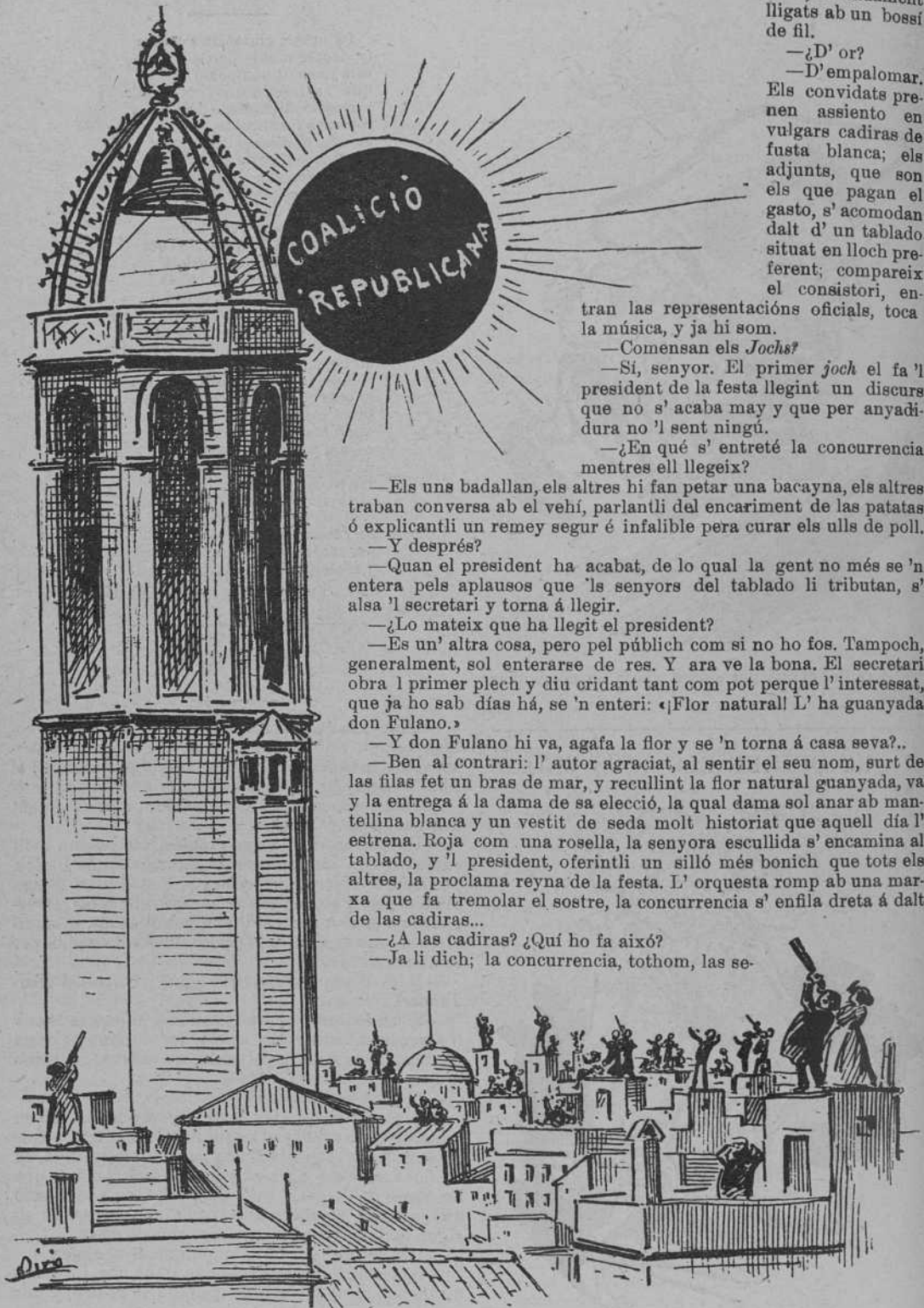
—¿Es bonica la festa? Dónguinme'n una idea.

—Imaginis l' inmens saló que li he dit, tot guarrit de banderas y pendóns penjats al sostre, y uns quants grapats de brancatje escampats aquí y allá ab estudiada negligencia.

—Endavant.

—A mida que las senyoras, qu' en abundancia hi assisteixen, van entrant á la sala, son obsequiadas

ECLIPSE TOTAL

ab ramellets de flors, delicadament lligats ab un bossi de fil.

—¿D' or?

—D' empalomar.

Els convidats prenen assiento en vulgars cadiras de fusta blanca; els adjunts, que son els que pagan el gasto, s'acomodan dalt d'un tablado situat en lloch preferent; compareix el consistori, en-

tran las representacions oficials, toca la música, y ja hi som.

—Comensan els Jochs?

—Sí, senyor. El primer joch el fa 'l president de la festa llegint un discurs que no s'acaba may y que per anyadira no 'l sent ningú.

—¿En qué s' entreté la concurrencia mentres ell llegeix?

—Els uns badallan, els altres hi fan petar una bacayna, els altres traban conversa ab el vehí, parlantli del encariment de las patatas ó explicantli un remey segur é infalible pera curar els ulls de poll.

—Y després?

—Quan el president ha acabat, de lo qual la gent no més se 'n entera pels aplausos que 'ls senyors del tablado li tributan, s' alsa 'l secretari y torna á llegir.

—¿Lo mateix que ha llegit el president?

—Es un' altra cosa, pero pel públich com si no ho fos. Tampoch, generalment, sol enterarse de res. Y ara ve la bona. El secretari obra l primer plech y diu cridant tant com pot perque l' interessat, que ja ho sab días há, se 'n enteri: «¡Flor natural! L' ha guanyada don Fulano.»

—Y don Fulano hi va, agafa la flor y se 'n torna á casa seva?..

—Ben al contrari: l' autor agraciat, al sentir el seu nom, surt de las filas fet un bras de mar, y recullint la flor natural guanyada, va y la entrega á la dama de sa elecció, la qual dama sol anar ab mantellina blanca y un vestit de seda molt historiat que aquell dia l' estrena. Roja com una rosella, la senyora escullida s' encamina al tablado, y 'l president, oferintli un silló més bonich que tots els altres, la proclama reyna de la festa. L' orquesta romp ab una marxa que fa tremolar el sostre, la concurrencia s' enfila dreta á dalt de las cadiras...

—¿A las cadiras? ¿Qui ho fa aixó?

—Ja li dich; la concurrencia, tothom, las se-

Tanta llum que aparentava,
tanta forsa que tenia,
y mireulo, pobre Sol,
is' ha eclipsat al mitj del dia!

CONSEQUÈNCIES DE LA DERROTA

—Vaja, la *Perdiu* ja ha perdut la veu.

enfilarse tots els convidats menos deu ó dotze persones qu'encare consideran que la bona educació no es absolutament incompatible ab la forma poética.

—Vaji dihent.

—L' autor premiat ó un amic seu llegeix la poesia favorescuda...

—Sense que tampoch l' auditori se 'n enteri...

—Tampoch. Els murmulls d' admiració que causa la *reyna* y 'ls comentaris que 's fan sobre 'l cost del vestit que porta ó respecte á si 'l poeta llorejat es el seu xicot, ó el seu germá, ó un cosí ó un simple conegut de la familia, no deixan sentir res.

—Ja ha de donar gust aixó...

—Y 's van obrint plechs, y llegintse noms, y presentantse autors... y la gent vinga enfilarse á las cadiras, y 'l concurrent de bona fe vinga fastiguejar-se, y...

—Y no parli més. Ja tinch escullida la diversió per diumenje.

—¿Ahónt vol anar?

—Decididament... al *Fox Terrier*.

A. MARCH

A UNA... FULANA

En que fossen com la Verge que veneran els cristians y tinguessen la hermosura ab que la solen pintar, com si no pogués ser santa la que no te qualitats, segons se forja la ardenta ilusió del goig carnal,

no aniria pas, senyora, detrás vostre adalerat perseguintvos com molts d' altres que us han pres per l' ideal de las perfeccions supremas que desitja 'l sér humá.

Ben mirada res vos falta per ser obra escultural, puig teniu formas correctas y detalls proporcionats qu' envejaría la *Vénus de Milo*, si fos de carn, ja que teniu els dos brassos y avuy ella no 'n te cap: mes son brassos que careixen de turgent plasticitat, com careix de resistencia la goma per l' us constant. També sembla que 'ls ulls vostres llensan dolcíssims esguarts mitj velats per las parpellas que sabeu cloure ab molt art, y es que de mirar als homes molt aprop y ab molt afany y ab molta perseverancia, la vista se us ha escursat. El somris en vostres llabis no s' hi desdibuixa may: de tan pródiga en mostrarlo s' hi troba estereotipat: pero es un somris tan sosso, que 's pot molt ben afirmar, per mes que á alguns els atregui com... la serpent al pardal, que no te gens de dolcesa y molt menos de salat. Sou una nina disforme, vestida ab un traje car, ab una máquina dintre per dir sols: *papá y mamá*. Ni sabeu qué es alegría ni sabeu lo qué es pesar: aneu pe l mon fent de motllo del goig de quatre babaus que 's creuhen que per ser homes disposan de llibertat per fer d' una dona, incauta per preveure 'ls seus atachs, una víctima que, cegos, defendrían vessant sanch si 'ls hi fos germana ó filla (un no afecta el mal que fa!

Y, vos, sembla que us deu tono de ser com vos heu tornat! Fins heu perdut l' instint noble qu' en la dona es estimar. Insensible, aneu fent via pe'ls passeigs de la ciutat y us creyeu ser una deesa que fa una entrada triomfal, no mes perque vos admiran, ignocents ó depravats,

QUINTETO

—¡Ay, companys de causa!
¡Ay, quina mareyal!
¡Qué mal van las cosas
per la nostra ideyal!

NOVA BIBLIOTECA REGIONALISTA

—¿Qu' es aixó? ¿El Diccionari electoral?
—No, senyor; l' *Historia de la Reventada*. Ja 'n tenim tres tomos.

els que adoran la apariencia
prenentho per substancial.
Sou una estàtua superba,
pro no de marbre, de fanch,
que anirà perdent las formas
gustadas per l' humitat
dels petons dels que amoixantvos
ab sas caricias bestials,
perden ab vos fins la idea
de la humana dignitat

SIMON ALSINA Y CLOS

DE JOCHS FLORALS

—Y donchs, que no 'ns hi veurém aquest any?
—Ay filla meva, ho veig molt brut...
—¿Y aixó? ¿Qué no hi ha tirat el promés de la seva noya, aquesta vegada?
—Prou que hi ha tirat, pero no ha fet blanco... ¡Ell que 's pensava que ja 'l farian d' alió... ¿cóm ne diuhen?... mestre en gay saber!...
—Bé, vaja, ja ho veig, una injusticia. De lo mateix se 'm queixa l meu fill...
—Es clar, lo que jo li dich: no hi obtis, home, á la flor natural... No s' ha fet la mel per la teva boca.
—Naturalment .. Aquests que la guanyan, es que ja hi han nascut ab la flor...
—Se veu que 'n aquella casa tot son compares y comares, y els bons talls se 'ls menjan els amichs del Consistori.
—Sí, senyora. Aquests son... Y que, generalment, els premis de mes honor son els mes pobres. Molt lloer, molt lloer y pochos quartos. S' encaparran set anys seguits fent versos y cansóns pera guanyar el primer premi, y encare que l' arribin á obtenir... ¿qué? ¿Quin resultat prácticich ne treuhen ells y en treyém las mures?
—Cap: posarshi malalts, com ho ha fet en Pepet, que desde que va guanyar aquella distinció no ha parat de decandirse, fins al punt d' encomanarme uns vahidos á la noya que á cada dos per tres me cau dels brassos desmayada ab uns defalliments y uns cobriments de cor... que ja li dich jo...
—Que no s' ho prengui tant á la valenta... Fés com el meu, que ja no s' hi dedica als versos serios, s' estima més fer broma humorística que no costa tant de pahir.
—Es que no sé si ho sab que á Llotja no n' admeten de *puasias xistosas*... Diu que tot ha de ser amorós, religiós ó patrióticich.
—¡Y per qué ho guarda tot pels Jochs Florals d' aquí, el tonto!... ¿Veú? Ell, pel contrari, s' estima més enviar als certamens dels arrabals.
—Oh, no 's pensi, tinch entés que aquests son molt mes considerats .. Quant menos, crech que donan premis de mes valor material.
—Calli, dona: ¿sab lo que li van donar á n' el de casa, are no fa gaire, per uns versos, que, la veritat siga dita, no valfan ni la pena de ser rumiats?
—¿Qué sé jo, pobra de mi?
—Un joch de café y un joch de coixineras.
—¿Veú? ¡Aixó son jochs!
—Créguim que val la pena. Jo sempre l' hi estich á sobre: tira, noy, tira als certamens de fóra... Ves tirant...
—Sí, senyora; ditxós d' aquell que va tirant...
—Y res d' aspirar á mérits ni glorias honoríficas; el día que 't vingui á mans un *Cartell* ó una *Crida* fixat tot seguit en els premis extraordinaris, y allí ahont vejis que diu: «Una rica escribania de plata» ó bé «Un artístico gabán de pieles», digas: ¡per tot te deixó!, y pósat á embrutar paper y á gastar gas, que al menos aixó paga l sacrifici... ¿vritat?
—¡Y tal, dona, y tal! No 'm canso de dirli á n' en Pepet quan parla de casarse ab la meva noya: Els poetes per florejat que sigueu no esteu en condicions de pujar una familia. Jo 't considero un home de cor y ab talent sufficient pera escriurer una oda á la lluna, pero aixó no basta. Tú ets molt treballador, no ho nego; mes ¿qué 'n fem si 'l treball de cap es tant poch recompensat?
—Ja té rahó; avuy els cervells no 's pesan... Per xó li deya jo: si aquests jurats de las aforas con-

cedeixen premis de valor als versayres insignificants, ¿per qué tot uns senyors mantenedors dels *Jochs* no podrien adjudicar, per exemple, un *lit de matrimoni* ó un *pis parat*, al poeta solter que 'n siga guanyador? Aixó seria un estimulants pera la dignitat femenina, una base de procreació pera l'espècie y una ventatja pera l'higiene sexual.

—¿Qué hi vol fer, si está montat aixís!

—Es veritat, y á la fi, pobres ó no, ab flors naturals ó ab lit de matrimoni, á n' en Pepet y á la seva noya no tindrà més remey que deixarlos casar, si es que s'estiman de debó...

—De debó, sí; pero s'estiman molt poèticament, ¿sab? Y faríam un pa com unas hostias. Molta poesia y molt poca roba blanca.

—A n' ells ray... la roba 'ls deu ser lo de menos.

—Pera ell sí, qu' es un deixat que va ab el cabell á coll-y-bé, y ab el barret sempre al clatell, subat y plé de póls... Pero á n' ella ja li agrada presumir. Y si no, la proba: miri com, á pesar de tot, se deixa ben mirar pel seu cosí, en Miquelillo, qu' es un xicot decent, elegant y curiós...

—¿Vol dir que, si ademés de ser decent, elegant y curiós sapigués fer versos...

—Fugi, dona; ja hauria plantat á l' altre deu vegadas! Dich aixó perque á mí no se m' amaga res, y jo sé qu' ell n' está d' ella, pero molt; y sé que, per altra part, ella n' está de l' altre... fins al cap de munt. Y cregui qu' es un partit de conveniencia...

—Y, *donsas*, perqué no ho treballa vosté?

—Déixiho anar. Per ara la ma de la meva filla no s' *adjudica*, com diuhen els del *fallo*.

Per xó li he comensat per dir que no 'ns hi pendrán per *atri* á la *poètica festa*. Ja 'ls hi vaig fer avinent á tots tres:—Aquest any no s' hi vá. ¡Desd' ara endavant ja ho sabéu, si voleu *jochs*, á casa.

—No está mal pensat. Aixís, al calor de la familia es allá hont s' hi encarinyan els cors de las personas.

—Sí, senyora. Y aquest Miquelillo de que li parlo va assegurar-me que en aquests *jochs familiars* que anem á inaugurar, hi vol pendre part ab molt empenyo, per veure si pot quedarse ab la *flor natural*, que será la flor de *azahar* de la meva noya.

—Ah, sí? Y en Pepet, l' altre, qué hi diu á tot aixó?

—En Pepet s' hi conforma, fins á cert punt. Diu que encare té esperansas, y que per ell el premi no quedarà *desert*.

—Bé es prou bon xicot...

—Ja veurá, 's reffa de que si no pot obtenir la *flor*, li tocará al menos el *primer accésit*.

MARIUS

EPIGRAMÁTICH

—En el billar del recó cada tarde en *Tramontana*, l' *Antón Mut*, *Quel*, en *Fontana* y algú mes fan el xapó.

Quan els tipos que he citat jugan els sols, la brometa que allí 's fa es *passadoreta* sense ulterior novetat.

Pero quan son cinch ó sis y el que tira *iquetetrech!* tomba alguns palos en sech sols sentirás mots aixís:

—A vos mestre us falta *narro* del *reyal joch* de billar; aixó, en veritat, no es jugar sino qu' es tirar un carro.—

A la millor:—Vaya un bleda, no pot tirar que no piqui mal las bolas y no fiqui... els dos peus á la *galleda*.—

Y bestiesas per l' istil sense cap solta ni volta imperant tant la revolta que fins s' arriba á fe hostil.

El soroll va tan en orri cada cop que pert l' *Antón*.

UNA QUE TAMBÉ HI VA AJUDAR

—¡Eh, quín dissapte vam fer diumenge!

qu' en aquells moments el mon
tament sembla que s' ensorri.

Si un xapó, quan falta un tanto,
se guanya per carambola
sembla allò ¡quina tabola!
la batalla de Lepanto.

Sempre que alguna jugada,
molt difícil, es adversa,
està clar... se fa a l' inversa
y es durament criticada.

Juga algun desconegut
del quarteto impertinent?...
Si es formal, serió y decent
ja pot ben dir que ha rebut.

En las jugadas duptosas
may hi faltan discussions
originantse qüestions
á quina mes tumultuosas.

—Si que son intransigents!...

Y l' que planta no 's declara

imparcial y las aclara?...

Y 'ls miróns intel·ligents?...

—No 'n fan cas dels testimonis.

—Donchs aquell billar Marsans

deu semblá 'l billar de Sans?...

—De Sans, dius!... ¡ca... de dimonis!

E. PI FANI

LICEO

No cal dir que 'l debut d' un tenor ab *L'Africana* es avuy el millor esqué pera omplir un teatro. Al anunci de l' aparició del senyor Valls al Liceo, que avuy s' ha tornat una especie de criadero d' ostras artísticas, va respondre una gentada gran, disposada á aplaudir al nou tenor de Molins de Rey.

Després de fer una sortida molt valenta que deixá sorprés á tothom va anar cantant la seva part demostrant-nos dugas cosas; que té una veu ben timbrada y d' una potencia extraordinaria, encare que s' esforsa bastant en els aguts que no pot alcansar ab fácil transició y que per xo no li surten prou franchs; y que, á pesar d' endevisárseli excelents facultats artísticas pera la carrera, deuria estudiar encare una temporada l' art de posar, que no n' hi ha prou ab ser fogós dalt de la escena. En *Manolo* no 's bellugava gens; el senyor Valls no está may quiet, pero 's mou molt á la balala.

El felicitem pel primer pas donat y esperém que molt aviat podrá 'l públich admirar y ovacionar de debó á quí, avuy, no ha fet mes que sentir ab gust y escoltar ab benevolencia.

Extraordinaria dona la Giudicee. Pera rellevar á la Pandolfini que no 's trobava en disposició de cantar, va encarregar-se del paper de *Mimi* de *La Bohème*, alló que 's diu repentinament. La celebrada artista, que ha arribat á ser una de las mes mimadas dels nostres auditoris, va sortir ayrosa, com sempre, del arriscat treball, escoltant aplausos durant tota la vetlla.

Aixó no 's pot fer si no 's conta ab un talent com el de la senyora Giudicee, ó ab un públich considerat com el barceloní que será sempre per ella un *judicce* complascent.

NOVEDATS

Continúa ab éxit creixent la notable companyia de *Varietés*. En el segón día de moda, celebrat el darrer dilluns, van fe 'l seu debut els notables artistes *Henry Alfred*, ab son difícilíssims treballs de gimnástica y equilibri. La reputació de que venían acompanyats va ser confirmada pels *morenos* que aplaudiren molt als germans *Alfred* la destresa y la forsa de que fan gala ab una netedat admirable, en aquest número que será un dels mes sujestius dels programas d' aquests días.

CATALUNYA—ELDORADO

Elixir de amor.—El libre es molt poca cosa: un motiu pera donar camp á esplayarse la inspiració de un músich y encare molt bast y poch mogut. La música del Sr. Manen no es del género, ni per aquest teatro. Brillantment instrumentada, no escasseja hi l' inspiració en alguns fragments, decau per falta de lo que se 'n diu números salients, de fácil comprensió y de alegre melodia.

El corneta de la partida.—Com totes las obras de 'n Sellés, se distingeix aquesta per lo ben escrita, per la cultura dels seus xistes; pero donada la insignificancia del assumpto qu' es de lo més infantil y manso que s' haji vist, la obra no s' aixeca may tres pams de terra. El diálech plé de frases de motllo elegant s' escolta ab gust pero no arriba á interessar un sol moment. La música de 'n Valverde, fill, es bastant aixerida pero d' escás valor artístich.

Justicia criolla.—L' autor bosqueja en aquest quadro de costúms argentinas un gran drama que no 's pot desarrollar en un acte y que á causa dels procediments emplea resulta un quiento de noys. La música, que no pot recomanarse per sa construcció primitiva, va trobarla el públich molt sentida... sentida en el sentit d' haverla sentit ja altrás vegadas.

Aquesta obra va donarse com á plat fort en la funció á benefici del aplaudit actor senyor Gil, qui va treballar ab admirable fé tota la nit, fentse aplaudir á cada instant,

TÍVOLI

S' hi ha estrenat una obra catalana, *La roca de las mentidas*, que va tenir una favorable acullida. Son autor, el senyor Soler de las Casas, presenta en ella un assumpto bastant original vestit ab un ropatje literari molt recomanable. Il·lustran el libre alguns números de música-ben feta, pero en els que no hi sobra massa inspiració.

El próxim dijous, día 7, debut de la nova companyia de sarsuela y ópera espanyola. Inaugura la temporada ab la popular obra *La Tempestad*, y porta un repertori selecte y escullit, anunciant de passada una pila d' estrenos que ja esperan impacients els aficionats al género.

La direcció artística á càrrech del mestre Morera es garantia de que 's farà art, y de que no se 'ns donará gat per llebra.

GRANVÍA

La obra del día, en aquest centro de reunión de todas las clases sociales, es la nova sarsuela de circunstancias, *Los figurines*. ¡No 'n vulguin més de sal, de pebre... de tota mena d' especies, fins de safrá! Aquests *figurins*, senyor Gil, tenen un defecte: portan massa roba. Si anessin més lleugers, correrían més y 's cansarían menos.

Vaja, per molts anys...

La nova parella de *cake-walk* no arriba á la García-Cardoso, pero fá aplaudirse també del mateix modo.

N. N. N

LAS BESTIAS DEL PARCH

A dintre de un gran palau que al Parch s' alsa magestuós s' hi celebra un acte gros.

No 's tracta de cap sarau ni de cap concert monstruós.

En aquell saló imponent s' han reunit per un moment totes las bestias del Parch, pera tractar... *bestialment* un assumpto molt amarch.

L' *Avi*, que no pot faltarhi, la presidencia ha ocupat; actúa de secretari com á mes joye, un canari que va neixe 'l mes passat.

—¡Companys!—diu l' *Avi*—hora es ja de fer nostra propaganda porque no 'ns torni á passá' alló d' aquella vianda

ELS DOS JEREMÍAS

—Arquitecto de ma vida,
aném de *capa caida*.

—Sí, simpátich Rusiñol;
hem fet un hermós bunyol.

ELS VENSUTS

—¡Tant que vareig treballar
recorrent casco y ensanxe,
buscant gent per 'nà á votar!
¡Quina planxa, quina planxa!

—¡Ja ho veu, pare Salvador!
—¡Quí s' ho havia de pensá!
—Jo crech que Nostre Senyor
s' ha tornat republicá.

que 'ns volfan endossá'.
¡Fills meus, y quina pudó!...
sí 'ns presentan alló á taula...—

Al acabar de dí aixó,
llessant un bram, el lleó
diu:—Demano la paraula;
y afegeix:—Ha d' acabar
lo que passa aquí ab nosaltres;
no tenim de comportar
que 'ns donguin pera esmorzar
lo que no volen els altres.

Obrir molt l' ull ens convé
pera poguer veure bé
lo que á dintre 'l cos ens entra.
Ara m' explico 'l perquè
tot sovint tinch mal de ventre.

Y els dolors que va tení
la *vehina* que hi ha á casa,
no van sé de part per mí,
van ser de menjar carn d' ase;
sí; carn d' asé... *clandestí*.

Aixó, quan no 'ns hem trobat
que per darse algú *recreyos*
á *obligá* ens han *dejunat*;
¡quan ens hauríam menjat
á tots els *guarda-passeyos*!

Y com que obligats venim
ab mes ó menos molestias
á viure, y dret hi tenim,
volém, es á dí, exigim
que se 'ns tracti... com á bestias.

Per lo tant, proposo jo
que vagi una comissió
á trová al Ajuntament
y li exposi clarament
quina es nostra petició. —

Aixó á n' el *Aví* li agrada
y fins de goig, pobre vell,
fa ab la trompa una ballada
donant una gran *trompada*
á un os blanc que hi ha prop d'

Y dona amplias facultats (ell)
pera que si desayrats
se veuhen de tal empresa,
hi vagin ben disposats
si convé, á fer bona presa;

LA DUTXA

—¡M' han mullat de cap á peus!

pro enterantse avans d'aixó
si la carn de regidó
es nociva á la salut.

(Y dona ff la sessió
entenant la multitud
un pet de *brams*, que fa pó).

J. STARAMSA

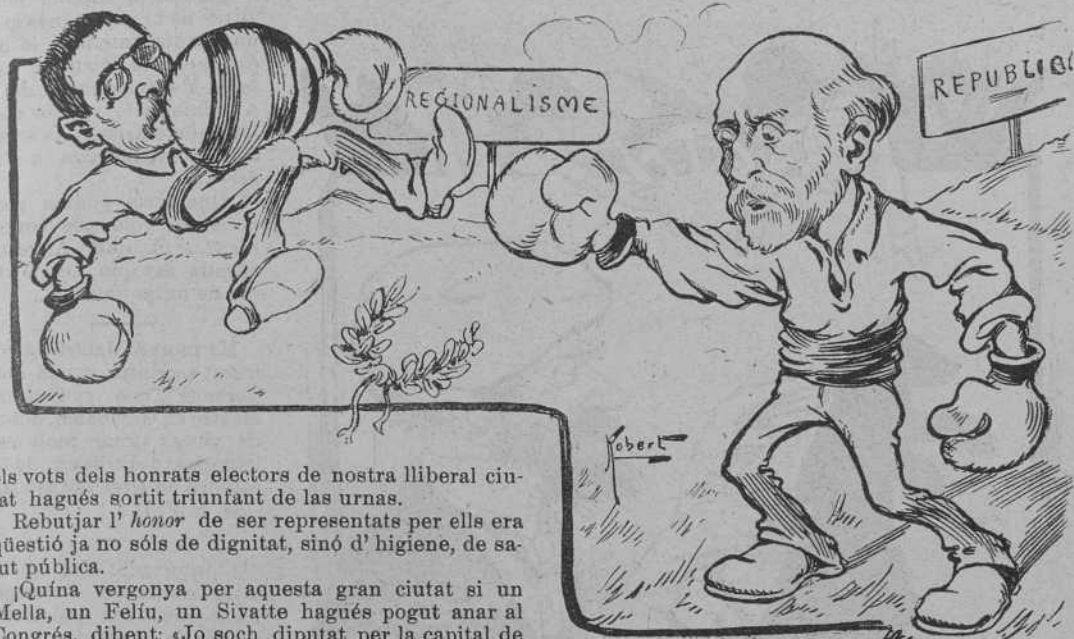
ESQUELLOTS

Per més que la política
no es el nostre fort, la
magnitud dels fets que aca-
ban de realitzar-se no 'ns
permet passarlos per alt.

Sí, senyors, ¿per qué ca-
llarhó? LA ESQUELLA, pe-
riódich genuinament bar-
celoní, está orgullosa dels
resultats de la batalla elec-
toral del darrer diumenje.
Y ho está, tant per la vic-
toria obtinguda en la nos-
tra estimada ciutat per las
generosas ideas modernas,
com per la ignominiosa de-
rrota sufrerta pels partida-
ris del rey de las húngaras.

Hauría sigut una desgra-
cia, una taca de la qual
jamay Barcelona n' hau-
ría pogut quedar neta, el
que un, jun soll d' aquests
papanatas carlins que han
tingut l' osadía de solicitar

FINAL DE LA JUGADA

els vots dels honorats electors de nostra liberal ciutat hagués sortit triuñfant de las urnas.

Rebutjar l'honor de ser representats per ells era qüestió ja no sòls de dignitat, sinó d'higiene, de salut pública.

¡Quina vergonya per aquesta gran ciutat si un Mella, un Felú, un Sivatte hagués pogut anar al Congrés, dihent: «Jo soch diputat per la capital de Catalunya!»

Afortunadament el cos electoral ha comprés la ignominia que la presentació d'aquesta gent significava, y ha sapigut donarli la soberana puntada de peu que per la seva historia 's mereix.

¡Bé per Barcelona! LA ESQUELLA la felicita de tot cor.

Primer que 'ls carlins, els xinos, els moros, l'intervenció estrangera, l'enfonzament del món!

Y, á propòsit d'aquest pobre senyor Mella, á qui 'ls seus correligionaris s'han rifat d'una manera tan estrepitosa.

¿Saben en qué s'entretenia, en las horas que 'ls traballs electorals no l'ocupavan?

Vejin lo que, parlant d'ell, deya un diari de la localitat:

«Hoy el señor Mella, acompañado de algunos de sus amigos, ha visitado á su Emma...»

Confesso que al veure aixó no vaig tenir forsas per llegir res més.

¡Su Emma!...

¡Y acompanyat d'alguns amichs!

¿Veritat que 's necessita ser súbdit del héroe del as d'oros per permetre que aquestas cosas se fassin públicas?...

Las cabriolas que aquests días ha fet la Perdiu no tenen fi ni compte.

El dissapte, vigilia de las eleccions, la victoria era per ella indiscutible.

«El pervenir de la nostra causa,—deya—y per lo tant de Catalunya, está ben assegurat.»

No obstant, com si Deu li hagués tocat el cor ó s'hagués palpat las butxacas, una mica més avall feya una regular rebaixa en el compte y exclamava ab un tó bastant trist:

«Pero 'l present de Catalunya, y sobre tot de Barcelona, corre perill si 'l catalanisme no triunfa en las eleccions de diputats á Cortis.»

¿Quina classe de perill?—preguntarán vostés.

«L'anarquia s'ensenyorirá de la ciutat; l'onada de la revolució social, aixecada per vents de tota

—Té, aquí tens la pilota. Y ara vés á ferte arreglar els nassos.

mena, brumejará amenassantho tot, y la pau de las conciencias, la llibertat, l'ordre y el treball de Catalunya 's veurán en perill.»

Tot aixó havia de succehir en el cas de que 'l regionalisme no triunfés.

Y com que efectivament no ha triunfat, perque arreplegar las escurriallas de la festa electoral dista molt de ser una victoria, ja saben per endavant las conseqüencias que la seva derrota tindrà per nosaltres.

«L'anarquia s'ensenyorirá de la ciutat, l'onada de la revolució...» etc., etc.

¡Y pensar que aixó haguera pogut evitarse donant l'acta als candidats de la Perdiu!

¿No hi hauria manera d'arreglarho, encare que fos anulant las eleccions y tornantlas á fer?

Llegeixo en un diari del dimars:

«Avuy han arribat al nostre port els vapors *Sagunto* y *América* portant 6,585 caps de bestiar.»

¡A bon' hora!

Ves si en lloch d'arribar aquest dimars no podían haverho fet l'altre dissapte!

De segur que haurian votat tots per en Mella, y ab aquest reforç potser la seva candidatura s'hauria salvat.

Un'altra generositat yanki.

Pera fundar una biblioteca exclussivament d'obras de dret, el famós ricatxo Carnegie acaba de regalar la suma de 500 mil duros.

Els nostres milionaris... per ara bons.

A n'ells, com no sigui per edificar una nova iglesia ó per regalar una casulla al papa, no 'ls demanin un céntim per res.

Una nota curiosa referent á n'aquest distingit jove Ramón de Siscar, l'assessí de sa mare, quina causa s'ha vist aquests días á l'Audiencia.

¿QUÉ HA VINGUT A FER EN MELLA A BARCELONA?

!!!L' os!!!

Tota l'educació que posseheix, que com vostés ja saben es de primera, l'ha adquirida el senyoret de Siscar en establiments religiosos.

¡Quín horror pels seus digníssims mestres!

¡Y cómo se demostra ab aquest hermós exemple l'eficacia de las lliçons qu' en aquestas santas casas solen donarse!

Sembla que 'l pabelló del Parch que fou del marqués de Campo y que avuy ocupa la «Societat Protectora dels animals» está á punt de caure.

Lo que tinch el gust de ferho saber als meus amables lectors, á fi de que prenguin la sabia precaució de no passarhi per la vora.

Perque la «Societat» encare que com es de suposar está enterada del perill, no es fácil que 'ls avisi. Ella es protectora dels animals.

Ara, las personas que 's fassin repicar.

Tal va ser l'exaltació produhida pel triomf republicá del diumenje, que hi va haver president de mesa que, sense saber lo que 's feya, va tirar l'acta del seu respectiu col·legi al bussó de Correus.

Alguns ho atribueixen á ignorancia supina; nosaltres no hi veyém més que una santa intenció: la de escampar la victoria pel món. Y els empleats de l'Administració van fer mal fet en detenirlas. Las actas del diumenje van á tot arreu.

¿Que aixís podían perdre's els vots que contenián?... ¿Y qué? Aquesta vegada ray que no 'ns venia de mitja dotzenal...

Ha mort á Mataró el conegut escriptor catalá don Terenci Thos y Codina, Mestre en Gay Saber, autor de varias obras molt celebradas y Profesor de la cátedra de Dret Industrial. Q. E. P. D.

L'infortunat Pol, ab la mala sombra y l'ensopiment que li son peculiars, encare s'atreveix á fer brometa ab els republicans y el seu gloriós triomf, dirigint de passada alguns insults als obrers que varen votarlos, als que tracta de paus y aygardentistas.

Si apelessim al sistema de La Perdiu diríam que aquest modo de parlar es degut á una desviació momentania del seu intelecte.

Pero aixó no ho dirém may, perque sabém positivament que la desviació del seu cervell es perenne... y no té cura.

S'están fent grans preparatius pera la celebració de l'annual Festa del Arbre que tindrà lloch el día 10 del present.

No sabém si aquest any els noys y noyas que hi assistirán entonarán aquell himne tan bonich dels senyors Marraco y Marinello. En tot cas permétin-me que 'ls aconselli la adició de la següent estrofa:

«Cuidém dócils y amorosos
l'arbre de la Llibertat:
Els ideals més generosos
no fa molt l'han fecondat.
En mitj dels boscos frondosos
el trobém ben arrelat,
y es dels arbres més hermosos
que Nostre Senyó ha creát.»

Aquest estribillo de circumstancias me sembla que no hi anirà malament. Té la paraula l'amich Llimoner á qui, per de prompte, concedeixo tots els drets de propietat que puguin pertocar-me.

El magistrat que 's designá pera presidir l'escrutini general que degué celebrarse ahir á Barcelona 's diu Campoamor y sembla que demostrá ganas de que 'l trascendental acte del recuento definitiu s'efectués ab la més exstricta justicia.

EMBRUTANT CANDIDATURAS

¡Ay, regionalistas,
que poch ne sabeu!
Ne tapavau una,
y 'n sortíen deu.

¡No hauria faltat si no, que davant dels 35 mil vots que sobraven als republicans, s'hagués entretingut, per satisfer interessos mesquins, en anar-loshi escatimant... pera que al fi resultés que havían sortit guanyant els regionalistas!

Aixó, senyor *Campoamor* hauria estat una *humorada* de mal género.

Alguns carlistas, els del morro fort, contraris del sufragi universal, havian convingut celebrar un gran banquet, convidanthi als seus candidats, cás de que no 'n sortís cap d' elegit.

La bacanal no ha pogut, donchs, tenir lloch, tota vegada que n' han sortit triomfants sis ó set en tot' Espanya.

Y diu que, al saberho, en Mella tot concirós exclamá:

—¡D' aixó se 'n diu mala estrella!
¡Té... ara, ni acta ni sopá!

CANTARS BILINGÜES

*En contienas amorosas
aconseja cierto autor,
unas cosas que 'm reservo
per pujadas de color.*

*Una pena quita pena,
un dolor quita dolor
y una costella á la brasa
treu en sech el mal de cor.*

*El dia que me dijeron
que tú, ya no me querias,
vaig treure també la rifa;
vetaquí dos alegrías.*

*Roma tuvo un Julio César
Francia el gran Napoleón,
y aquí tenim un Aristides
qu' es l' admiració del mon.*

*Llevas sombrero con luzos,
llevas vestido de seda,
y el pobre del teu marit
sempre va ensenyant la ceba.*

*Piensen los enamorados
piensan y no piensan bien,
perque, vaja, certas cosas
no 's fan davant de la gent.*

T. RUSCA

QÜENTOS

Una criada 's presenta á una casa á solicitar colocació.

—¿Ahont ha servit?—li pregunta la mestressa.

—Fins ara he estat á casa de una senyora cega.

—¿Y per qué se 'n ha anat?

—¡Qué vol que li digui jo! Per molts motius; pero, principalment, perque era molt *mirada*.

Una víctima de la Bolsa se 'n vá á trobar un banquer que necessita un dependent:

—Desitjaría—li diu—ocupar la plassa vacant á casa de vosté.

—¿Té referencias?—li pregunta 'l banquer.

—No he considerat necessari buscarne, creyent que bastará la que vaig á dirli. M' anomeno Fulano de Tal; y si consulta 'ls seus llibres, trobará que he sigut suscriptor á todas las emisiones fetas á casa seva.

El banquer, afiansantse 'ls lentes y mirantse'l de cap á peus, li diu en tó sech:

—Dispensi: jo no prenc més qu' empleats inteligents.

SOLUCIONS

Á LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

- 1.ª XARADA 1.ª—*Sul-me-rón.*
- 2.ª ID. 2.ª—*Lota.*
- 3.ª TRENCA-CLOSCAS.—*La cara de Dios.*
- 4.ª CONVERSA.—*Joan.*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Suria.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Un parell d' enamorats.*

EL FERÉSTECH

—Noys, á n' el pas que aixó vá,
crech que lo milló es plegá.

A PAS LLEUGER

¿Qu' es aquesta bestiola que aixís corre,
movent tan estupenda algarabía?
Un elector de 'n Mella y 'n Sivatte,
que s' entorna á la seva sagristía.

TRENCA-CAPS

XARADA

AL DESCONEGUT Y SECONDO POETA J. COSTA POMÉS

He llegit la xarada que 'm dedicas,
y agradantme moltíssim correspondre
ab els qui ma humil firma els hi es simpática
dirigintli traballs, ab els quals s' honra,
(ben diferent d' alguns, ó poca-latxas,
ó bé desagrahits ó poca-soltas),
la ploma prenc, y en atenció justíssima
t' envío la present ab molta joia.

¡Ja ho crech que 'l Director de nostra ESQUELLA
devía admetre ab gust la forma nova
que dons en la xarada que 'm dedicas,
per desxifrar l' enrevessada incógnita!

A mí m' ha agradat molt, it' ho dich de veras!
l' amich desconegut no t' ensabona;
que 't parla francament, ícom parlan sempre
els fills de l' Ampurdá, sa terra hermosa!

Y com no vull que 't fihís de paraulas
te vaig á dar real, patenta proba
que 't té de demostrar ben bé á las claras

de que lo que jo 't dich no son falornias.
¿Cóm ho han de sé, si en la xarada aquesta
emplearé joyós ta nova fórmula
y un' altre cosa encar, també ben teva
que prou descobrirás de cop y volta?...

Per la *Hu-dos-terça-quart* jo sospirava;
guapassa com un sol y desdenyosa,
de *hu-quart* no feya cas, perque sabia
que com mes jo la veyá esquerpa y boja,
mes encegat anava al seu darrera
pidolant son amor, com trista almoyna.
¡Si 'n vaig *tres-quart-prima-dos-tres* de versos
enaltint la bellesa d' eixa noya
y fent *sis-cinch-dos-tres-terça* LA ESQUELLA
son nom entre paraulas amorosas!
Mes re 'n traguí d' aixó, avants al contrari;
un jorn com may *tres-sis-terça-segona*
'm regalá, per xasco, una carbassa
que 'm va deixá ab un pam de boca... closa.
Prou vaig *primera-quart-tres-sis-tercera*
si la conseguiria en altres formas;
ja fentli ofrena de tresors y ditxas;
ja trayentme de sopte una pistola
dihentli qu' ho manés, y 'm mataría...
ó ja, molts cops, pintantli la cigonya;
ímes sempre la trobava indiferenta
escoltantme igualment com qui sent ploure!

Per fi una nit que la *Total* cantavan
al teatre, me la feu tan y tan grossa
que lo qu' es per ma part ja t' asseguro
casarnhi avuy mateix... si no 'm don pota.

F. CARRERAS P.

ANAGRAMA

Lo *total* de ca 'n Torrellas
n' es un home molt ricatxo,
puig cambia sempre de *Tot*
y va sovint al teatre.

F. VIRGILI R.

ROMBO

Sustituir els punts per lletres que llegidas vertical y
horissontalment diguin: 1.ª consonant, 2.ª roba per se-
nyora, 3.ª metall, 4.ª nom de home, 5.ª nom dona,
6.ª exclamació y 7.ª vocal.

S. CASELLAS G.

TRENCA-CLOSCAS

ADELA ROJAS
Y SOLERS

Formar ab aquestas lletres ben combinadas el nom de
un drama catalá.

ELISA Y FERNÁNDEZ

GEROGLÍFICH

X

BLANCH

MS

I

NEGRE ROIG

P. TARRÉ S.

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.ª

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat número 2

COLECCION DIAMANTE (Edición López)

OBRA NUEVA

Tomo 85

HAMLET

Y

DON QUIJOTE

POR

IVÁN TOURGUENEFF

Un tomo en 8.º con una elegante cubierta tipográfica á varias tintas, Ptas. 0'50.

ELS VELLLS

Drama original, de
IGNASI IGLESIAS

Un tomo en octau, Ptas. 2'50

Los niños mal educados

ESTUDIO PSICOLÓGICO, ANECDÓTICO Y PRÁCTICO

POR

FERNANDO NICOLAY

Un tomo en 8.º, Ptas. 5.

BENITO PÉREZ GALDÓS

EPISODIOS NACIONALES

Cuarta série * Tomo tercero

LOS DUENDES

DE LA

CAMARILLA

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

FOLLET Drama lírich, per **Apeles Mestres**. Ptas. 1

La próxima semana aparecerá

CATALANISTAS

EN ADOBO

Un tomo en 8.º || POR EL MALETA INDULGENCIAS

Sortirá molt aviat:

CIENCIAS Y PACIENCIAS

(DEL CALAIX D' UN SABI)

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuu ó bé en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu, franca de ports. No responém d' extravios, si no 's remet ademés un ral pera certifiat Als corresponsals se 'ls otorgan rebaixas.

DESPRÉS DE FUMARSE 'L PURO

—¡Pobres baylets! ¡Cóm aprofitan la punta!